

ПРИВАТИЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНО ВАЖЛИВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кобушко І.М., Лимар В.В.

Приватизація – це відчуження майна, що перебуває у державній власності, на користь фізичних та юридичних осіб з метою підвищення соціально-економічної ефективності виробництва та залучення коштів на структурну перебудову економіки. Одною із головних проблем у сфері приватизації є приватизація стратегічно важливих підприємств.

У проекті Державного бюджету України на 2007 рік передбачено, що в його доходну частину надійде 10 млрд. гривень від продажу об'єктів права державної власності, що підлягають приватизації у 2007 році. У свою чергу це об'єктивно викликає необхідність скорочення переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації. У різних галузях народного господарства є досить невеликий перелік об'єктів права державної власності, які не підлягають приватизації, що обумовлено стратегічним значенням для економіки і безпеки держави.

Одним з об'єктів державної власності, який не повинен підлягати приватизації, є ВАТ “Одеський припортовий завод”, який є одним із провідних підприємств хімічної галузі України. Основні напрямки роботи підприємства – виробництво карбаміду та аміаку і здійснення послуг щодо його перевантаження на експорт через відомчий морський порт. З 2001 року підприємство працює прибутково, стабільно нарощуючи обсяги виробництва, Збільшує Надходження до Державного бюджету і забезпечує високий рівень заробітної плати. Воно посідає монопольне становище на ринку послуг з перевантаження аміаку, карбаміду та іншої хімічної продукції України та Росії. Хоча Постановою Кабінету Міністрів України від 29.08.2000№1346 ВАТ “Одеський припортовий завод” було включено до переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економічної безпеки держави. Проте за цей період час від часу вносилися пропозиції про проведення приватизації акцій, що належать державі у статутному фонді.

Після приватизації виконання Міжурядової угоди щодо транзиту аміаку, а також екологічна безпека міста може перейти до компетенції нового власника.

Ще одним таким підприємством є ВАТ "Холдингова компанія "Луганськтепловоз"". У липні було опубліковане інформаційне повідомлення про проведення конкурсу з використанням відкритості пропонування ціни за принципом аукціону. До продажу запропоновано 76% статутного фонду ВАТ.

Необхідно переглянути це рішення з огляду на те, що ВАТ "Холдингова компанія "Луганськтепловоз"" є єдиним вітчизняним постачальником електропоїздів, дизель-поїздів та вантажних електропоїздів. Під обслуговування тяглового рухомого складу виробництва ВАТ "Луганськтепловоз" створена і формується технологічна база залізниць України.

Приватизація ВАТ "Луганськтепловоз" матиме негативні наслідки, оскільки новий власник за бажанням зможе здійснити диверсифікацію і перепрофілювати компанію під випуск іншої продукції. Крім того Укрзалізниця не зможе за прийнятними цінами модернізувати свій парк рухомого складу.

З огляду на специфіку приватизації стратегічних об'єктів важливо враховувати і досвід реформування відносин вартості в інших країнах. Причому не лише позитивний. Так, у 2001 році естонським приватизаційним агентством було продано 65% акцій Естонської залізниці американській компанії Baltic Rail Services(BRS). Через деякий час компанія BRS закрила пасажирський рух між багатьма залізничними станціями всередині країни, а також із сусідніми країнами. Тому в кінці 2006 року приватна залізниця повернулась у державну власність.

В Україні не вироблено системного підходу до прийняття рішень щодо приватизації державного майна. Відсутня прозора, виважена, науково обґрунтована система прийняття рішень щодо приватизації підприємств, які мають важливе значення для економічної безпеки держави.

Також ряд норм чинного законодавства дозволяє органам приватизації встановлювати додаткові умови участі потенціальних покупців у конкурсах, а це призводить до суттєвого звуження кола претендентів і зменшення надходжень коштів до державного бюджету.

Отже, особливу увагу слід звернути на приватизацію підприємств, що мають стратегічне значення для безпеки держави.